

„...řada dnešních škol neudržela krok a funguje stejně jako v minulých desetiletích 20. století. Jak proměnit prostředí pro učení uvnitř i vně škol tak, aby podporovalo hlubší vědění a dovednosti tolik nezbytné v našem novém století? Úspěch v této věci není důležitý pouze pro úspěšnou ekonomiku, ale také pro efektivní kulturní a sociální účast, stejně jako pro zajištění plnohodnotného života občanů.“

Mění se politický program

Zároveň dochází ke značnému nárůstu vlivu srovnávacích mezinárodních šetření (př. PISA, PIRLS, TIMMS) na vzdělávací politiku. Výsledky těchto studií zpochybnily předpoklad o relativitě výkonnosti vzdělávání a poskytly nové vhledy do politiky nebo dokonce přímé přejímání politik zemí, které se pokusily učít se z praxe nejuspěšnějších zemí.

Na pozadí stále mocnějších sil, formujících vzdělávací politiku všude ve světě, začaly vlády výrazně aktivněji hledat cesty, jak ovlivnit školské systémy. Posledních 50 let zažilo vzrůstající snahy zlepšit kvalitu vzdělávání a pozvednout znalosti a dovednosti mladých lidí. Důraz se posunul od předpokladu, že více investic do vzdělávání samo o sobě povede k většímu zaměření na zlepšení výsledků mladých lidí, ke zvýšení péče o kvalitu a spravedlivost. Mnoho úsilí bylo věnováno identifikování dobré a nejlepší praxe a podpoře jejího všeobecného osvojení. Cílem je větší efektivita škol. Nicméně v nedávné době byly zpochybněny samy zavedené předpoklady o řízení a praxi ve školství a důraz se přesunul k radikálnějším pokusům o inovaci. Inovace je stále více vnímána jako nutnost k dosažení takového druhu vzdělání, který bude 21. stoletím pravděpodobně vyžadován.

Objevily se tři významné a vzájemně se překrývající politické přístupy. Prvním je výraznější zaměření na lepší řízení, směřující k důrazu na efektivitu, plánování, autoevaluaci, poměr cena-výkon a na různé formy měření, auditu a kontroly. Druhý přístup, někdy nazývaný „Nové řízení veřejné správy“, vede k posunu ze zaměření na vstupy a proces k zaměření na výsledky, větší rozmanitost škol, princip subsidiarity, převedení rozhodovací pravomoci a důraz na odpovědnost vůči zainteresovaným stranám. Třetím přístupem je větší konkurence mezi školami, směřující k reakci na poptávku, posílení „hlasu zákazníka“ a otevřené tržní politice. Tato konkurence vytváří, částečně prostřednictvím existujících hrozeb pro školu jako takovou, hnací sílu ke zlepšení.

Nedávná pozornost se přesunula z pokusů ovlivnit vzdělávání z vnějšku k pochopení, že pokud „...kvalita školství nemůže překonat kvalitu učitelů ...“ (McKinsey 2007)⁵, potom hluboká a nepřetržitá změna školství bude do značné míry záviset na tom, do jaké míry jsou samotní učitelé zapojeni do procesu změny a do jaké míry mají nezbytnou kapacitu k tomu, aby se změna udála. *Na učitelích záleží*⁶, zpráva OECD z roku 2005, shromáždila velký soubor záznamů šetření naznačujících, že kvalita učitele je jeden z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících úspěšné učení žáků, což naznačuje směr politiky, u něhož je

⁵ Nejúspěšnější vzdělávací systémy na světě, McKinsey Corporation 2007

⁶ Teachers Matter, OECD 2005